

УДК 336.71

Казанська О.О.,

к.держ.упр., доцент кафедри

правознавства, Київський національний

університет культури і мистецтв, м. Київ,

Україна

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ

Ринок банківських послуг дуже чуттєвий до інноваційних процесів, особливо тих, що пов'язані із впровадженням інформаційних технологій. Це обумовлено тим, що саме банківська послуга є високорентабельною, а тому цей ринок приваблює велику кількість учасників, роблячи його високо конкурентним.

З метою покращення конкурентоспроможності комерційні банки знаходять інноваційні методи конкурентної боротьби, до яких, в першу чергу, можна віднести новітні інформаційні технології.

Однак, на ринку банківських послуг знаходяться не лише інші банки-конкуренти, саме присутність небанківських організацій в особі мобільних операторів і операторів електронних гаманців складають для банків основну проблему. Це обумовлено, перш за все, самою сутністю поняття «електронні гроші».

Згідно з визначенням Європейського центрального банку, «електронні гроші» у широкому розумінні – це електронне збереження грошової вартості на технічному пристрої, яка може широко застосовуватися для здійснення платежів на користь не лише емітента, але й інших суб'єктів, і яка не вимагає обов'язкового використання банківських рахунків для проведення транзакцій, а функціонує як інструмент передоплати на пред'явника [1].

Така система електронних грошей дуже приваблює клієнтів, оскільки дозволяє користувачам швидко активізувати гаманець і здійснити будь-яку платіжну операцію. При цьому така система позбавляє користувача від походу до банку, спілкування з оператором та інших банківських процедур.

Цікавим фактом є те, що виникнувши зовсім нещодавно (в середині 1990-х років), ринок електронних грошей, характеризуються бурхливим розвитком. Найбільшим емітентом і оператором ринку електронних грошей в Україні є WebMoney. На його частку припадає 80% усього обігу таких грошей. Ємність усього ринку в 2010 році склала біля 2 млрд. грн. За прогнозами фахівців, у 2019 році електронні гроші займуть лідируюче положення на ринку електронної комерції, їх частка складе 27.6%, а загальний обсяг - 668 \$ млрд.

За експертними оцінками, до 2014 року обіг грошових переказів, здійснених через електронні гаманці, може скласти 20 млрд. грн.

Діяльність систем електронних грошей в Україні, що використовують при розрахунках грошові замінники, досі ніяк не регламентувалась.

Так тривало до липня 2008 року, коли НБУ вперше намагався взяти під контроль сферу обігу електронних грошей.

Обмеження, введені Постановою НБУ № 178, якою було затверджено «Положення про електронні гроші», щодо розміру гаманця (до 5 тис. грн.), валюти гаманця (тільки у гривнях), а також надання винятково банкам права відкривати його користувачам, призвели до відходу з ринку багатьох його учасників.

Залишилось тільки два банки, які встигли зареєструвати свої системи електронних грошей. Це MoneXu (банк «Контракт») і «Максі» (ВіЕйБі Банк). У НБУ є заявки на реєстрацію правил систем ГлобалМані банку «Український капітал», Shiftpay Першого інвестиційного банку, «Електронні гроші» Райффайзен Банку Аваль і WebMoney note – дочірньої системи WebMoney, що намагається пройти реєстрацію через «Український професійний банк».

За статистикою Інтернет Асоціації України (ІнАУ)[2] - 18,1 млн українських інтернет-користувачів (33%) користуються мобільним банком хоча б в одному українському банку. 25 млн чоловік (46,4%) знають про таку послугу, але ніколи нею не користувалися.

За минулий рік аудиторія мобільного банкінгу для приватних осіб зросла на 2%. Що цікаво, в 2014-2015 роках це зростання склало 58%. Більшість користувачів мобільного банкінгу (74,8%) мають доступ до додатка тільки одного банку.

26 млн чоловік (83,8%) користуються мобільним банкінгом для приватних осіб зі смартфона. Планшети для мобільного банкінгу використовують 11 млн осіб (20,6%). Розумні годинник застосовують в цих цілях 164 тис. користувачів (всього 0,3%).

Отож, майже третина українців має електронний гаманець.

Лідери серед електронних гаманців і систем електронних грошей:

- «Яндекс.Гроші» (17,8 млн користувачів)
- Qiwi-гаманець (16,1 млн користувачів)
- WebMoney (15,3 млн користувачів)
- PayPal (9,5 млн користувачів)

Українці все частіше роблять покупки в зарубіжних інтернет-магазинах. У 2016 році імпорт посилок, замовлених онлайн, збільшився на 37% (у грошовому вираженні - до 80,8 млн.грн). За прогнозами Інтернет Асоціація України (ІнАУ)[2], в цьому році на товари з-за кордону українці витратять вже близько 100 млн.грн.

Варто створити мобільний додаток, в якому можливо здійснювати міжнародні розрахункові операції не покидаючи робочого місця та не займаючи черг. При чому, мати можливість перерахування коштів не лише на карточку, але й на електронний гаманець.

Як і раніше найбільше товарів наші співгромадяни купують в Китаї. Частка відправлень з цієї країни склала 90% (для порівняння: з країн Євросоюзу - 4%, з США - 2%). Однак в грошовому вираженні на Китай припадає лише 52% (це свідчить про невисокому середньому чеку товарів з цієї країни). В цілому більше 64% покупок в зарубіжних магазинах не перевищують за вартістю € 22, а понад 96% - € 150.

Насамперед, при введенні наших пропозицій для ПАТ «СБЕРБАНК» зазначимо, що зараз банки знаходяться під потужним пресингом з боку небанківських організацій в особі мобільних операторів і операторів електронних гаманців. Банкам, які не зможуть адаптуватися до змін, доведеться піти з ринку.

- розвиток сервісів з непересічними рахунками, які дозволять користувачам зберігати грошові кошти для платежів на окремому рахунку - електронний гаманець;

- розробка сервісів для клієнтів, які не є абонентами стільникового оператора.

- попередня установка свого застосування мобільного банкінгу на телефони, які продаються в їхніх офісах.

- пропозиція для клієнтів стосовно інших фінансових послуг, наприклад мікропозик.

Вдале впровадження всіх цих заходів допомогло б збільшити рентабельність банку та досягти максимально можливого прибутку від міжнародних операцій.

Таким чином, з метою підвищення прибутковості банку від проведення міжнародних операцій запропоновано подальше впровадження новітніх інформаційних платформ, які нададуть можливість банку знизити чисельність співробітників, що займаються супроводом клієнтських операцій; витримувати зростання транзакційного і пікового навантаження на основні системи; запустити безконтактну оплату; впровадити сервіс з непересічними рахунками, які дозволять користувачам зберігати грошові кошти для платежів на окремому рахунку - електронний гаманець, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Івасів Б. Електронні гроші: можливості, тенденції розвитку та наслідки поширення [Електронний ресурс] // Україна фінансова: інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. – Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/151.htm

2. [HTTP://INAU.UA/](http://INAU.UA/) - Інтернет Асоціація України (ІнаУ)